

Napravimo najbolje od nove školske godine pune novih izazova

kolumna ambasadorice Kathleen Kavalec
Šefice Misije OSCE-a u BiH

01. septembar 2020. godine

Prvi dan škole obično izaziva niz osjećaja kako kod djece tako i kod roditelja, uzbuđenje i nadu u predstojeću godinu, te radost i nervozu zbog ponovnog druženja s prijateljima i nastavnicima. Djeca jedva čekaju da prepričaju svoje ljetne avanture, a roditelji su sretni što su njihovi mališani ponovo na nastavi. No, nažalost, ovo nije obična godina.

Roditelji s kojima sam razgovarala u zadnjih nekoliko mjeseci su puni istih briga: kako pružiti podršku i osnažiti svoje malene u ovim neizvjesnim vremenima, kako im pomoći da uče i razvijaju se tokom pandemije. COVID-19 je stavio sve naše roditeljske vještine na test. Roditelji koji obično ohrabruju djecu da se odmaknu od ekrana i da izađu vani da se igraju s prijateljima, sada moraju pomoći djeci da nauče poštovati fizičku distancu i proći kroz duge dane online nastave, dok se istovremeno brinu za njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

U zadnjih nekoliko mjeseci, način na koji predajemo i način na koji učimo okrenut je naopako, ne samo u Bosni i Hercegovini, već i širom svijeta. Nastavnici su primorani da implementiraju nove tehnologije i metode u izvođenju nastave, dok su djeca morala prihvatiti nove metode učenja. Ovaj prelaz na online nastavu nije lak. Nastavnici su uložili ogroman trud da se adaptiraju na “novi normalan život”, kako bi prenijeli znanja svojim učenicima, održali odnose i veze sa djecom i među djecom, te održali njihovu motiviranost i sigurnost. Zaposleni roditelji primorani su pronaći vrijeme i energiju kako bi održali fokus djece na školskim aktivnostima kod kuće. To je poseban izazov porodicama koje nemaju pristup internetu ili ne mogu priuštiti računare. Uprkos mnogim poteškoćama i nejednakom kvalitetu obrazovnih sistema, obrazovni radnici u ovoj državi neumorno i kreativno rade na adaptiranju novoj normalnosti i pružanju pomoći našoj djeci da se pripreme za uspješnu budućnost. Kako počinje školska godina, oni zaslužuju i potrebna im je naša snažna podrška.

Na kraju krajeva, kao što je generalni sekretar UN-a Antonio Guterres nedavno istakao, obrazovanje bi trebalo biti prva linija u naporima koji se ulažu u oporavak. Pitanje je, naravno, kako pronaći pravu ravnotežu između mjera za sprečavanje širenja virusa i omogućavanja nastavka obrazovanja na siguran i efektivan način. Nema sumnje da je fizičko prisustvo u školi radi pohađanja nastave poželjno radi ukupne emocionalne dobrobiti djece, u što spada i

socijalno-emocionalno učenje, kao kritičan proces u razvoju samosvijesti, samokontrole i interpersonalnih vještina potrebnih za uspjeh u školi, u radu i na ostalim poljima. S druge strane, svi želimo zaštititi zdravlje i sigurnost učenika, nastavnika, roditelja i baka i djedova.

Opcija zatvaranja škola je ekstremna mjera, te u smislu borbe protiv virusa COVID-19, bi vjerovatno trebalo da bude jedna od posljednjih, kojoj će se pribjeći tek nakon, na primjer, zatvaranja kafića i restorana. Prema podacima Centra za evropsku kontrolu bolesti (CEDC), dokazi pokazuju da zatvaranje ustanova za dječiju skrb i obrazovnih institucija nisu nužno efektivne mjere kontrole kada je u pitanju širenje virusa COVID-19 unutar zajednice, ukoliko ne postoje ostale mjere širih razmjera.

Drago mi je što obrazovne vlasti u BiH daju sve od sebe da počnu školsku godinu na siguran način, te da omogućavaju održavanje nastave – ili lično ili virtuelno, ili kombinujući obje metode. Međutim, oni se ne bi trebali sami boriti s time. Svi mi moramo odigrati svoju ulogu da im pomognemo. Kako je navedeno u smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije - nosite maske, perite ruke i držite fizičku distancu - sve vrijeme, bilo da ste u školi ili na poslu, u kupovini ili se družite. Sprečavanjem širenja virusa izvan škole, činimo još jedan korak ka zaštiti djece unutar škole.

Sa ovim izazovima dolaze i prilike, kako za učenike tako i za njihove roditelje. Djeca isto toliko uče, ako ne i više, izvan učionice, tako što posmatraju kako njihovi roditelji, nastavnici i vođe zajednica reaguju na krizu. S pravim ohrabrenjem roditelja, mogu postati primjerom u smislu nošenja maske i održavanja socijalne distance. Mogu iskoristiti tehnologiju da razviju nove interese i sposobnosti i pronađu nove načine da ostanu u kontaktu s prijateljima. Mogu naučiti o važnosti uključivanja u zagovaranje društvene promjene, snage saradnje i inkluzije radi postizanja viših ciljeva. Mogu naučiti vrijednost ljubazne riječi i korist pomaganja drugima kojima je to potrebno. Mogu vidjeti kako je svijet međusobno povezan, kako događaji u jednoj regiji pogađaju drugu i kako se ljudi susreću sa sličnim izazovima, što znači da mogu izvući lekcije i o drugim pitanjima osim pandemije, kao što su klimatske promjene ili izgradnja mira.

Vrijeme krize često daje priliku da se uvedu promjene i postignu ciljevi koje bi možda bilo nemoguće postići u “normalnim” vremenima. Zaista, potreba da se odgovori na pandemiju pruža jedinstvenu priliku da se snažnije podrže očajnički potrebne obrazovne reforme kako bi se poboljšao kvalitet i inkluzivnost u obrazovanju u BiH. Podaci i instrumenti su tu: rezultati PISA testiranja iz 2019. godine daju dijagnozu i osnovu na kojoj se mogu postaviti ciljevi i mjeriti napredak, a Misija OSCE-a u BiH i ostale međunarodne organizacije su

spremnne pružiti pomoć. Ono što je sada potrebno jeste pritisak roditelja i nastavnika da se uvedu promjene, te obaveza zvaničnika škole i ministarstva da konstruktivno sarađuju. Posvetimo se ovome zajedno za dobrobit svakog djeteta i zalažimo se za učenje u modernom okruženju, obnovljen fokus na djecu, njihove potrebe i očekivanja, bolje i sigurnije škole, te inkluzivniju sredinu iz koje nijedan učenik nije isključen ili izostavljen.

U ime Misije OSCE-a u BiH, želim vam svima, kako roditeljima tako i djeci, nastavnicima i učenicima, uspješnu predstojeću školsku godinu i sigurne i produktivne dane.